
F o r t a l e.

Endnu turde der vel være Grund til at gientage, hvad for noget over et Aar siden blev sagt i Fortalen til første Bind af nærværende Tidsskrift: at saavel dette Foretagende selv, som Selskabet, fra hvilket det udgaaer, i sammes Virken overhovedet, maa ansees for at være i en Udviklingsperiode, hvorfor begges fremtidige Skikkelse og Frugter først efter en længere Tids Forløb kunne bedømmes. Den historiske Forenings Bestyrelse, og Tidsskriftets Redacteur, have imidlertid bestræbt sig for, efter bedste Evne at benytte de Midler og Kræfter, som stode til deres Raadighed. Det tilkommer ikke dem, at domme om Frugterne af denne Virksomhed; Foreningen selv tilhører det nærmest at afgive en Dom over, hvorvidt den finder sig tilfredsstillet ved det hidtil opnaaede Hovedresultat: at i et Tidsrum af lidt over to Aar have to Bind af originale historiske Bidrag og Afhandlinger, der tilsammen udgiøre imellem 70 og 80 Ark, kunnet forlade Pressen og tildeles Selskabets Medlemmer. Bestyrelsen kan derhos ikke andet end beklage, at den hertil maa sige den Bemærkning: at af de 12 Lærde, der i Fortalen til 1ste Bd. S. XII nævnedes som saadanne, der havde givet Haab og Løfte om Bidrag til Tidsskriftet, har hidtil kun een opfyldt Tilsagnet. Vi finde derfor ogsaa Anledning til paa Ny at bringe i Medlemmernes Erindring, at det vil være umueligt at tilfikkre en regelmæssig halvvaarlig Fortsættelse af det historiske Tidsskrift; men at man, i Fald en saadan maatte udeblive i et Halvaar, altid vil søge, og, som vi haabe, finde Udvei til paa en anden, til Selskabets Diemed svarende Maade at benytte de indgaaende Midler saaledes, at Foreningen vil finde sig tilfreds med sammes Anvendelse. Imidlertid vil til-

lige Tidsskriftets Trykning og Udgivelse uafbrudt fortsattes, saa snart og saa ofte, som Forraad af antagelige og passende Bidrag dertil haves paa rebe Haand.

Selskabet har, som man maatte vente sig, i det andet Aar af sin Tilværelse, ikke vundet saa stærk en Forsøgelse af Medlemmer, som i det første; og Bestyrelsen har holdt det for passende og rigtigst, at afholde sig fra videre umiddelbar Indvirkning herpaa. Imidlertid har en vedligeholdet Deeltagelse for dets Formaal og Virksomhed yttret sig hos Mange. Et Beviis herpaa vil man ogsaa finde deri, at Medlemmernes Antal, som den 15. Marts 1840 var omtrent 550, uagtet den Afgang, som nedenfor vil blive berørt, for Diebliffet udgjør omtrent 630. Vi maae antage, at et saadant Antal vil behøves, hvis Foreningen ved egne Kræfter skal kunne virke noget af Betydning; og da der, af naturlige Grunde, maa gøres Regning paa en aarlig Afgang, maae vi ønske, at denne Omstændighed ei maatte blive overseet af dem, der af Kiærlighed til Nationalhistorien og historisk Kundskab og Videnskabs Fremme i Fædrelandet, ønske Selskabet en vedvarende og tiltagende Virksomhed.

Til hiint Maal har Bestyrelsen ogsaa troet at kunne virke, ved at bringe de ved Selskabets Aarømede i 1840 (Fort. til Tidsskr. 1ste Bd. S. XVI) i Forslag satte videnskabelige Forsamlinger til Udførelse. Den maa beklage, at den ikke ofte nok har seet sig understøttet af Historicns ældre eller yngre Dyrkere i Hovedstaden med de til saadanne Forsamlinger fornødne historiske Meddelelser og Foredrag. Imidlertid have dog i et Aars Tid fem eller sex Møder af den Art kunnet finde Sted i Selskabet; og vi tør haabe, at en Indretning, der ei har manglet Bifald, fremdeles vil kunne holde sig; maaskee endog i Fremtiden, som ønskeligt var, blive udvidet til en regelmæssig maanedlig Sammenkomst.

Bestyrelsen har derimod hidtil endnu ei været i Stand til at kunne sætte det vigtige Foretagende i Gang, der i den historiske Forenings Vedtægter er opstillet som en Hovedgjenstand for Selskabets Virken: Udgivelsen af et dansk og norsk histo-

risk=biographisk Lexikon. Endnu er den tilforn berorte Uvisshed, om et saadant Værk vil kunne udføres efter den lagte Plan, og med den tilsigtede Fuldstændighed, (s. 1ste Bind's Fort. S. XIII) ikke hævet. Bestyrelsen har dog hverken opgivet Haabet herom, eller Overbevissningen om Arbeidets store Interesse og Nytte. Den har saaledes troet, i det mindste at burde sikkre de fornødne Pengemidler til engang, hvis heldigere Betingelser indtræde, at begynde Planens Udførelse. En dertil passende Sum af Selskabets Cassebeholdning er i dette Dics med indsat i Kiøbenhavns Sparekasse.

Af andre videnskabelige Foretagender, der kunne ansees svarende til Selskabets Formaal, har Bestyrelsen bestemt sig for Udgivelsen af en Samling af **historiske Aarbøger** eller **Haandbøger**; i Liighed med dem, som under Titel af "Annales historiques", fra 1837 af, ere udgivne i Paris af det franske historiske Selskab (Société de l'histoire de France.) Indholdet af samme vil blive en efterhaanden anlagt Samling af saadanne Hielpemidler, Dplysninger, Undersøgelser, Tabeller, Slægtregistere, m. m. som kunne tiene til Haandbrug, eller jævnlig Benyttelse for Elstere af de nordiske Rigers, særdeles Danmarks Historie. Man vil dog hos os ikke aarligen, men kun af og til, naar Stof dertil er samlet, udgive en saadan liden Bog; og det første Bind, som bl. a. er bestemt til at indeholde en genealogisk=historisk Udsigt over de danske Kongeslægter, fra Gorm den Gamle indtil vore Dage, er bestemt at udkomme i næste Halvaar. Et andet, ved sidste Aarsmode omtalt Foretagende, Trykningen af en udvalgt Samling af **danske Brevskaber og Diplomer** fra det XV. og XVI. Aarhundrede, haabe vi at kunne i det mindste see begyndt under en passende Medvirkning af Selskabet.

Endelig har Bestyrelsen anseet det for overeensstemmende med et af Selskabets Formaal (efter Vedtægternes §. 1: „at fremme historisk Kunst og Talent, og historiske Studier og Arbeider“) at udsætte en **historisk Priisopgave**, af saadan Art, at den særdeles maatte kunne antages

som Opfordring og Opmuntring til at anvende Foreningen af grundigt Studium med et modnet stilistisk Talent paa historiske Afhandlinger og Compositioner i det danske Sprog. Man har derfor ogsaa første Gang aabnet en meget vid Kreds for Opgaven, for at give enhver Concurrent, og især det yngre Talent, en saameget større Frihed i sit Omnes Valg. Finder man Anledning og Midler til oftere at gientage Præmiens Udsættelse, da vil der ogsaa gives Leilighed til at forandre dens Kreds, eller indskrænke sammes Omfang.

Bestyrelsen har modtaget flere Vidnesbyrd om, at den historiske Forenings Organisation og Virksomhed har vundet Opmærksomhed og Bifald hos andre lignende Samsund. Saaledes har i 1840 det slesvig-holsten-lauenborgske historiske Selskab tilsendt os en Gave, bestemt for Foreningens tilkommende Bogsamling, af dets hidtil udgivne historiske Skrifter, samt det Ditmarske, og 1ste Bind af det slesvig-holsten-lauenborgske Diplomatarium. I Begyndelsen af 1841 have vi ligeledes modtaget fra „Foreningen for Mecklenborgs Historie og Oldtidskundskab“ de hidtil udgivne, ved mange værdifulde Bidrag udmærkede 5 Bind af Selskabets Skrifter („Jahrbücher“ og „Jahresberichte“) samt 1ste Bind af dets Mecklenborgske Diplomatarium. Af danske videnskabelige Samsund har det syenske litteraire Selskab vist Foreningen den Opmærksomhed, at tilsende samme den nylig udgivne Samling af „Actstykker til Oplysning af Danmarks indre Forhold i ældre Tid.“

Fra de allerfleste af de udenlandske Lærde, hvilke i Foreningens Aarsmøde den 29de Januar 1840, i Følge Vedtægternes §. 8, af Bestyrelsen foresloges, og af Selskabet ved Stemmegivning valgtes til dets corresponderende Medlemmer, har Bestyrelsen modtaget skriftlige Svar, med Tilkiendegivelse af deres Interesse for dette Samsunds Stiftelse og Virken og af deres Tilfredshed med det paa dem faldne Valg. Fra tvende af de valgte corresponderende Medlemmer, Professor Geijer i Upsala og Professor W. Böhmer i Stettin, er intet Svar indløbet. Et af disse Medlemmer,

Professor L. Giesebrecht i Stettin, har derimod, formedelst Mangel paa Tid og Leilighed til at medvirke til Opnaaelsen af Selskabets Diemed, undslaaet sig for at modtage et saadant Valg.

Ligeledes ere fra tre af de, ved samme Leilighed, til Selskabets corresponderende Medlemmer valgte holsteenste lærde Historikere, Professor J. Asmussen i Segeberg, Etatsraad og Professor N. Falck og Professor A. L. J. Michelsen i Kiel, Skrivelser indløbne, hvori de beklage, ikke at kunne modtage det paa dem faldne Valg, paa Grund af det Princip, Selskabet saavel i sine Bedtægter, som ved ovennævnte Valg-handling formenes at ville gjøre gjeldende, ved, i Henseende til de corresponderende Medlemmers Valg, at bestemme et forskjelligt Forhold for de to Hertugdømmer, ifølge hvilket saadanne Medlemmer kunne optages i Holsteen, men ikke i Slesvig. Det har aldrig været Selskabets Stifteres eller dets Medlemmers Tanke, at ville forbinde noget politisk Diemed med en Bestemmelse, der kun grunder sig paa uomtvistelige historiske Forhold. Da nemlig Hertugdømmet Slesvig, forhen en Provinds af Danmark, for største Deel beboet af Danske, med dansk Sprog, danske Love, Sæder og Institutioner, og senere et dansk Lehn, lige til vor Tid har været og er noie knyttet til Danmark, ved Historiens, Nationalitetens og Sprogets Baand; da, som en Følge deraf, dets Historie ikkun kan studeres grundigen i Forbindelse med Kongerigets, og tildeels ses af de samme Kilder: saa maatte et dansk historisk Samfund finde sig opfordret og berettiget til, at indlemme i sin egentlige Virkefreds denne Deel af den danske Stat, som, hvad man end vil domme om de bestaaende statsretlige Forhold imellem Kongeriget Danmark og Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, i historisk Henseende unegteligen hører til Danmark; imedens det maatte erkiende, at Holsteen, hvis Beboeres Nationalitet, Sprog, Lovgivning, Forfatning og Sæder ere og fra Aarhundred Tid have været tydske, i historisk Henseende hører til Tydskland, uagtet det i 4 Aarhundreder har havt Regenter tilfælleds med Kongeriget Danmark. Da derfor den

danste historiske Forening paa sit andet almindelige Aarsmøde den 29de Januar 1840 vedtog, at Ordene i Lovens 8de § skulde være at forstaae saaledes, at corresponderende Medlemmer (hvis Optagelse nærmest er betragtet som et Hædersbeviis fra Selskabets Side) blot kunne vælges udenfor Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig, troede dens Medlemmer vistnok ikke, at denne Bestemmelse kunde være paafaldende for Mange, eller i sig selv mindre naturlig, end den aldeles tilsvarende Bestemmelse, som det hæderligt bekendte og virksomme historiske Samsfund, der har sit Sæde i Kiel, har indført i sine Statuter (§ 2), hvorefter corresponderende Medlemmer kun optages udenfor Hertugdømmerne Slesvig, Holsteen og Lauenborg; thi begge disse Bestemmelser stadfæste egentlig kun, hvad der er historisk Kiendsgierning, at Hertugdømmet Slesvig, ved sin Historie og Forfatning, er noie knyttet baade til Danmark og til Holsteen.

Den historiske Forening kan saaledes med Rette erklære sig fri for den Hensigt at ville, i nogensomhelst polemisk Retning, blande sig i indviklede historisk-politiske Forhold imellem de under den danske Konges Regiering forenede Lande; og vi ere forvissede om, at Selskabet, som saadant, steds omhyggeligt vil afholde sig deraf, om endog dets Tidsskrift vil, og maa staae aabent for grundige historisk-statsretlige Bidrag og Undersøgelser, fra begge modsatte Synepunkter, til disse Forholds Oplysning. Bestyrelsen har, giennem Selskabets Secretair, bestræbt sig for at fjerne den Misforstaaelse, som synes at have fremkaldt de tre nævnte holsteenske Lærdes Bægring ved at modtage et Bælg, hvorved Selskabet har ønsket at give dem et Vidnesbyrd om agtelsesfuld Erkiendelse af deres Fortienester af Historien og den historiske Literatur. Det venstabelige, og med Hensyn paa vort Selskab og dets Formaal meget velvillige og deestagende Svar, Bestyrelsen i sin Tid modtog paa disse Meddelelser, der nærmest rettedes til Hr. Etatsraad Falck, var saadant, at Bestyrelsen helst vil betragte denne Sag som endnu uafgiort.

3 Selskabets tredie almindelige Møde, som holdtes den 29de Januar 1841, blev fremlagt Cassererens afsluttede og reviderede Regnskab for Aaret 1840, hvoraf, i Følge Vedtægternes 10de §., følgende Uddrag meddeles:

I. Indtægten i 1840 har været:

a. Beholdning fra 1839.....	373 Rbd. 5 Mk. 14 β
b. Indbetalte Contingenter i begge Halvaar	1239 — " — " —
c. Hans Kongelige Høihed Kronprindsens Gave	100 — " — " —
d. Fra Boghandlere for solgte Exemplarer af de hidtil udkomne Hefter af det historiske Tidsskrift	150 — 1 — 1 —
e. De tilstaaede aarlige Bidrag fra det Classenske Fidei-Commis for 4 Kvartaler	100 — " — " —
f. Fra den Kongelige Generalpostdirection for refunderet Brev- og Pakke-Porto ..	35 — 1 — 12 —
Summa	1998 Rbd. 2 Mk. 11 β

II. Udgifter i Aaret 1840:

a. Bogtrykker-Arbejde. For Trykningen af Tidsskriftet I. Bd. 2 Hefte og II. Bd. 1 Hefte samt af Selskabets Vedtægter, m. m.	374 Rbd. 3 Mk. — β
b. Bogbinder-Arbejde. Indbestning af bemeldte to Hefter, og Indbinding af den samlede Rest af Tidsskriftets Iste Bd. i komplette Exemplarer	60 — " — 13 —
c. Papiret til bemeldte to Hefter	142 — " — " —
(hvortil dog havde 2 Baller i Forraad; s. Regnskabet f. 1839.)	
d. Udbetalt Honorar for samme 2 Hefter	211 — " — " —
e. For Incassation af Contingenter i Kjøbenhavn, 4 pCt. af Beløbet	21 — 5 — 8 —
f. Budets Løn for 1840, og Nytaarsdouceur	35 — " — " —
g. Brev- og Pakke-Porto i 1840	35 — 1 — 12 —
h. Udbetalt for nogle Bidrag til det hist. biogr. Lexicon	10 — " — " —
i. Afskrivning af Documenter og Breve ..	8 — " — " —
k. Udgifter ved Secretariatet, m. m.	16 — 2 — 14 —

Tilsammen 947 Rbd. 1 Mk. 15 β

Saaledes Beholdning den 1ste Januar 1841 ... 1051 — " — 12 —
(hvoraf 700 Rbd. indskaae i Sparekassen, s. ovenfor). Selskabet havde

desuden ved Slutningen af Aaret 1840 tilgode for Restancer i Provindserne omtrent 40 Rbdlr.

I bemeldte Møde, hvor Beretning tillige aflagdes om Selskabets Tilstand og Virken i det forløbne Aar, anmeldtes for Selskabet: at ved den i Vedtægterne foreskrevne aarlige Lodtrækning var Professor og Registrator N. M. Petersen udgaaet af Bestyrelsen. Han valgtes paa ny med 24 Stemmer af 31 Tilstedeværende i Forsamlingen. Denne modtog med Erkiendtlighed Underretning om den vedvarende Omhu, hvormed Selskabets Repræsentanter og Correspondenter i Provindserne understøtte dets Virksomhed; og Bestyrelsen anmeldte Valget af to nye Correspondenter i Sjælland: Kammerraad og Stifts-skriver E. Hansen i Næstved, og Cand. Chirurg. H. E. Møller, practiserende Læge i Slagelse, samt Rector Bendtsen i Fredericia, i Kammerjunkers, Capitainlieutenant Irmingers Sted. I Bestyrelsen fandt den hidtilværende Formand, Professor Larsen, sig ikke længere i Stand til at forestaae denne Bestilling; og Professor Belschow valgtes i hans Sted.

Den historiske Forening har siden 15de Marts 1840 ved Dødsfald mistet 7 ordentlige Medlemmer: Pastor J. G. B. Hahn, Kammerraad E. Heilmann, Cancelliraad og Stiftslæge Matzen, Kammerherre Moltke-Rosenkrantz, Etatsraad L. Muus, Provst E. Plesner og Justitsraad S. A. Stadfeldt. Af Selskabet have følgende Medlemmer udmeldt sig: Stud. theol. J. E. Brøchner, Cand. theol. Christens, Polytechniker E. M. Gold, Pastor E. M. Hasle, Overlærer Dr. Kalkar, Major Kobbke, Overlærer Dr. Lange, Historiemaler Lundby, Cand. theol. Smith, Professor J. D. Suhre. To Medlemmer ere udgaaede i Følge § 3 i Vedtægterne.

Kjøbenhavn, i Bestyrelsen for den danske historiske Forening, den 31te Mai 1841.

**H. M. Belschow. E. Mølbech. J. E. Larsen.
P. B. Jacobsen. N. M. Petersen.**